

การผลิตภาพยนตร์สารคดี “ลูกเป็ดขี้เหร่”
DOCUMENTARY FILM PRODUCTION “ THE UGLY DUCKLING ”

นางสาว พุฒกรอง ชะวาลา
MISS PUTKRONG CHAWALA

ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาภาพยนตร์และวิดีโอ
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีการศึกษา 2557

การผลิตภาพยนตร์สารคดี “ ลูกเป็ดขี้เหร่ ”
DOCUMENTARY FILM PRODUCTION “ THE UGLY DUCKLING ”

นางสาว พุฒกรอง ชะวาลา

ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาภาพยนตร์และวิดีโอ
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีการศึกษา 2557

ใบอนุญาตศิลปนิพนธ์

การผลิตภาพยนตร์สารคดี “ลูกเป็ดขี้เหร่”

DOCUMENTARY FILM PRODUCTION “ THE UGLY DUCKLING ”

นางสาว พุดกรอง ชะวาลา

MISS PUTKRONG CHAWALA

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
อนุมัติให้ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาภาพยนตร์และวิดีโอ

อาจารย์ที่ปรึกษาศิลปนิพนธ์..........วันที่ 10 พ.ค. 2558

(อาจารย์ รวีศักดิ์ รักใหม่)

หัวข้อศิลปนิพนธ์

การผลิตภาพยนตร์สารคดี “ ลูกเป็ดขี้เหร่ ”
DOCUMENTARY FILM PRODUCTION
“ THE UGLY DUCKLING ”

ชื่อ

นางสาว พุฒกรอง ชะวาลา

สาขาวิชา

ภาพยนตร์และวิดีโอ

กลุ่มวิชา

นิเทศศิลป์

คณะ

สถาปัตยกรรมศาสตร์

ปีการศึกษา

2557

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์รวิศักดิ์ รักใหม่

บทคัดย่อ

การผลิตภาพยนตร์สารคดี เรื่อง “ ลูกเป็ดขี้เหร่ ” เกิดขึ้นจากคำถามที่ว่า เพียงเพราะความแตกต่างทางภายนอก เช่น การแต่งตัวเท่านั้นเองหรือ ที่จะมากำหนดคุณค่าของความเป็นคนได้ หากไม่ได้ คูถึงบทบาทหน้าที่อันเป็นประโยชน์ต่อสังคม ก่อนใช้ความแตกต่าง เลือกตัดสินคน การดำเนินเรื่อง เล่าผ่านชีวิตของ ลูกเป็ด บุคคลากร มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่อดีตเคยเป็นบัณฑิต คณะศิลปกรรมศาสตร์จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง จากการที่เคยผ่านการเรียนมาทำให้รู้ว่าการเรียนที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงนั้นเครียด ด้วยความที่เป็นคนรักเสียงดนตรี ลูกเป็ดจึงคิดที่จะมอบกำลังใจให้นักศึกษาผ่านเสียงเพลงของเขา แต่การแต่งตัวของเขานั้นไม่เหมือนกันคนปกติทั่วไป จนคนรอบข้างตัดสินว่าเขาเป็นคนสติไม่สมประกอบ แต่ลูกเป็ด ก็ยังคงใช้ชีวิตโดยไม่สนใจคำวิพากษ์วิจารณ์และยังคงทำประโยชน์ให้กับมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อไป ภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้ จะร้อยเรียงให้ทุกคนสามารถเข้าใจ จนถึงบทสรุป คือการเปิดใจ ยอมรับ เปลี่ยนทัศนคติ ให้เห็นคุณค่าจากสิ่งที่ทำ มากกว่าสิ่งที่

กิตติกรรมประกาศ

การผลิตภาพยนตร์สารคดี เรื่องนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณา และการเอาใจใส่จาก อาจารย์ รวีศักดิ์ รักใหม่ (อาจารย์ที่ปรึกษา) ที่กรุณาให้คำแนะนำ ปรึกษา ช่วยเหลือ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ได้ด้วยดีตลอดมา

ขอบพระคุณ พ่อ และแม่ ที่คอยช่วยเหลือ ดูแล สนับสนุน ให้กำลังใจ และอนุเคราะห์ด้านงบประมาณ และเสนอประเด็นของภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้

ขอบพระคุณ นายนิวัฒน์ ยืนยงค์ (พี่ลูกพี่) ที่ช่วยเหลือและเสียสละเวลาให้ติดตามถ่ายทำชีวิตของพี่ลูกพี่ และมหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ให้ความอนุเคราะห์สถานที่ในการถ่ายทำ และให้ความร่วมมือในการถ่ายทำเป็นอย่างดี

ขอบพระคุณ พี่เจ้าหน้าที่ภาควิชาศิลปะ ในการยืมอุปกรณ์ (พี่เดี่ยวและพี่เล็ก)

ขอบคุณ เพื่อนนักศึกษาภาพยนตร์ ฉาก29 และน้องๆนักศึกษาภาพยนตร์ ฉาก32 ทุกคนที่ช่วยเหลือในการถ่ายทำ

ขอบพระคุณ ครูอาจารย์ทุกท่านที่ สอนประสิทธิ์ประสาทวิชามาตั้งแต่เล็กจนโต

คุณค่าและประโยชน์ อันพึงมีจากการผลิตภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้ ผู้ศึกษาขอบพระคุณ และขอมอบอุทิศแด่ผู้มีพระคุณทุกท่าน

นางสาว พุฒกรอง ชะวาลา

พฤษภาคม 2558

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
สารบัญ.....	ค
สารบัญภาพประกอบ.....	จ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมา และความสำคัญของโครงการ.....	1
วัตถุประสงค์ของโครงการ.....	1
ขอบเขตของโครงการ.....	2
ลักษณะของโครงการ.....	2
แนวทางการบรรลุเป้าหมาย.....	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	2
2 การค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูล.....	3
การค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูล.....	3
ข้อมูลชีวิตคนต้นเรื่อง.....	3
นายนิวัฒน์ ยืนยงค์.....	3
การวิเคราะห์ข้อมูลและแรงบันดาลใจ.....	4
สรุปการค้นคว้าวิเคราะห์ข้อมูล.....	12
3 การเขียนบทภาพยนตร์สารคดี.....	13
สรุปแนวทางของภาพยนตร์สารคดี.....	13
สรุปการวางโครงเรื่องภาพยนตร์สารคดี.....	14
การวางโครงเรื่องภาพยนตร์สารคดี.....	15
บทภาพยนตร์สารคดี.....	16

4	ขั้นตอนการผลิตภาพยนตร์สารคดี.....	19
	ขั้นตอนการเตรียมการถ่ายทำภาพยนตร์.....	19
	ขั้นตอนการถ่ายทำภาพยนตร์.....	19
	ขั้นตอนหลังการถ่ายทำภาพยนตร์.....	21
5	บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	23
	บทสรุป.....	23
	ปัญหาและข้อเสนอแนะ.....	24
	บรรณานุกรม	25
	ประวัติผู้วิจัย	26
	ภาคผนวก	27

สารบัญภาพประกอบ

ภาพที่	หน้า
1	ภาพลูกเปิดในชุดแปลงร่างที่ใส่ไปร้องเพลง.....5
2	ภาพลูกเปิดในชุดทำงาน.....5
3	ภาพลูกเปิดร้องเพลงให้กำลังใจนักศึกษา.....6
4	ภาพรายการคนค้นคน ตอน จ๊กจั่น ดาวมหาวิทยาลัย.....10
5	ภาพการทำในชั่วโมงเรียน.....20
6	ภาพการทำในชั่วโมงสอบ.....20
7	ภาพการตัดต่อลำดับภาพ.....21
8	ภาพการลำดับเสียง.....21
9	ภาพการตกแต่งสี.....22
10	ภาพเบื้องหลังการทำงาน.....28
11	ภาพตัวอย่างภาพยนตร์สารคดีเรื่อง “ลูกเปิดจี๋เหว่”.....31

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา และความสำคัญของโครงการ

หากจะพูดถึงบทความที่ว่า อย่าตัดสินคน จากรูปลักษณ์ภายนอก เช่น สีผิว รูปร่าง การแต่งตัว หน้าตา ใ้ห้ที่ความคิดความอ่าน การกระทำ การวางตัว คำพูดคำจา ซึ่งก็เป็นประโยคที่ได้ยิน กันมานานในสังคมไทยและทั่วโลก แต่ในสังคมปัจจุบัน วันนี้นั่งไม่อาจบอกได้ว่า ยังมีคนคิดเหมือน กับบทความข้างต้น หลายครั้ง บุคคลที่แต่งตัวแตกต่างจากบุคคลอื่นจะถูกมองว่าเป็นคน “ สติไม่สมประกอบ หรือคนบ้า ” แต่หากลองลึกไปในจิตใจ ก็ไม่ได้แตกต่างไปจาก พวกที่เรียกตัวเองว่าเป็น คนปกติเลย

ไม่ว่าจะเป็นคนที่ถูกกีดกันทางสังคม เหตุผลเพราะการแต่งตัว สภาพที่ไม่เหมือนคนปกติ สังคมยังคงเลือกปฏิบัติอย่างรุนแรงเสมอมา เพียงเพราะความ “ แตกต่าง ” ที่ไม่เหมือนใครๆ แล้วคุณค่าของคนเราที่แท้จริง อยู่ที่ตรงไหน นี่คืคำถาม

เมื่อรูปลักษณ์ภายนอกที่ไม่เหมือนคนปกติ ทำหน้าที่ที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมไม่ได้ เบียดเบียนใคร หากบทบาทหน้าที่อยู่ที่คุณค่าของการกระทำ กับความรักและความเข้าใจที่จะทำ มันมากกว่าการแต่งตัวที่ดูปกติ และไม่ทำอะไรให้เกิดประโยชน์ ดังนั้นอะไรคือสิ่งที่ เปลี่ยนแปลงทัศนคติของคน ที่เรียกตัวเองว่าปกติ จนยอมรับในสถานะภาวะที่แตกต่าง เป็นผู้ให้ จน กลายเป็นที่รัก ของทุกคนไปได้

วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1.เพื่อศึกษากระบวนการผลิตภาพยนตร์สารคดี โดยดำเนินเรื่องผ่าน ลูกเปิด ชายที่ต้องการให้กำลังใจแก่ผู้อื่นผ่านเสียงเพลงและการแต่งตัวที่ถูกคนมองว่าสติไม่สมประกอบ
- 2.เพื่อค้นหาคำตอบจากคำถามที่ว่า คุณค่าของความเป็นคนที่แท้จริง ไม่อยู่ที่รูปลักษณ์ภายนอก หรืออยู่ที่คุณค่าของการกระทำ

ขอบเขตของโครงการ

ผลิตภาพยนตร์สารคดี ระบบดิจิทัล รูปแบบ 16 : 9 (wide screen) ความยาว 15 นาที

ลักษณะของโครงการ

ผลิตภาพยนตร์สารคดีแนวชีวิต เรื่องของการตัดสินใจคุณค่าของคนจากภายนอก โดยเล่าเรื่องผ่าน ลูกเปิด ชายที่ต้องการให้กำลังใจแก่ผู้อื่นผ่านเสียงเพลงและการแต่งตัวที่แจ่มจางจากคนอื่น จนถูกคนมองว่าไม่สมประกอบ แต่ลูกเปิดก็ยังใช้ชีวิตต่อไปโดยไม่สนใจคำวิพากษ์วิจารณ์ และยังทำประโยชน์ให้แก่มหาวิทยาลัยรามคำแหงอีกด้วย โดยจะร้อยเรื่องราว ด้วยภาพความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นของลูกเปิดกับผู้คนในมหาวิทยาลัยรามคำแหง การจากสังเกตการณ์ สัมภาษณ์ และเข้าไปร่วมทำกิจกรรม จนรวบรวมเป็นแนวความคิด วิเคราะห์และสรุป เป็นข้อมูลในการผลิตบท และเข้าสู่ขั้นตอนการถ่ายทำภาพยนตร์สารคดีต่อไป

แนวทางการบรรลุเป้าหมาย

1. เก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง – ศึกษาเรียนรู้ชีวิต กับคนต้นเรื่อง ในบทบาทหน้าที่ ชีวิตความเป็นอยู่ ในการใช้ชีวิตในสังคม โดยสัมภาษณ์ สังเกตการณ์ จนเห็นภาพความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นทั้งหมด
2. สรุปวิเคราะห์ข้อมูลแนวคิด – นำประเด็นที่ได้มารวบรวม กำหนดเป็นแนวทาง ลักษณะขอบเขตงาน และขั้นตอนต่างๆ จนเป็นบทภาพยนตร์สารคดี
3. การถ่ายทำภาพยนตร์สารคดี - นำบทสารคดีที่ได้ มาเป็นแนวทาง ในการถ่ายทำโดย ลงไปปฏิบัติงานในสถานที่จริง ต่อยอดจากช่วงในการหาข้อมูล ทำการบันทึกภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลที่เพิ่มเติมจากแนวคิดเดิม ตามขอบเขตงาน ก่อนที่จะนำทุกอย่างมารวบรวม จนเสร็จเป็นภาพยนตร์สารคดี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. มีทักษะความสามารถ และเข้าใจในกระบวนการผลิตภาพยนตร์สารคดี มากขึ้น
2. คนเราเลือกเกิดไม่ได้ แต่เลือกที่จะเป็นได้ ทำในสิ่งที่ดีและมีประโยชน์ต่อสังคม ไม่เบียดเบียนใคร และได้ทำในสิ่งที่ตนเองรัก
3. ให้ผู้ชมเกิดความเปลี่ยนแปลงทางความคิด ทักษะคติ หรือถูกคิด ถึงการตัดสินใจคุณค่าของคนจากภายนอก

บทที่ 2

การค้นคว้า และวิเคราะห์ข้อมูล

1. การค้นคว้าข้อมูล

การผลิตภาพยนตร์สารคดีแนวชีวิต ต้องทำการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูล จนรวบรวม และสรุป ก่อนจะถึงขั้นตอนการผลิต ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ที่จะใช้กำหนดแนวทาง และรูปแบบในการนำเสนอ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. การหาแหล่งข้อมูล และการหาความน่าสนใจจากประวัติชีวิตของคนต้นเรื่องเบื้องต้น
2. ศึกษารูปแบบภาพยนตร์สารคดี ว่าส่วนประกอบของภาพยนตร์สารคดีที่ดี ควร ประกอบด้วยอะไร บ้าง และแนวทางการบรรลุเป้าหมายในการผลิตต้องใช้วิธีการใดบ้าง

1.1. ข้อมูลชีวิตคนต้นเรื่อง

1.1.1 นาย นิวัฒน์ ยืนยงค์ (ลูกเปิด)

“ใจสู้หรือเปล่า...! ไหวไหมบอกมา โอกาสของผู้กล้า.....ศรัทธาไม่มีท้อ” เสียงเพลงที่ดังขึ้น ทำให้นักศึกษาที่กำลังก้มหน้าก้มตาอ่านหนังสือลอยตาจากตัวหนังสือจำนวนมาก เงยขึ้นมองไป หาดันกำเนิดของเสียง ผู้ชายร่างเล็กกำลังยืนร้องเพลงในชุดเดรสสีสันสดใสเตะตา บนหัวของเขามีที่ คาดผมโบว์อันใหญ่โดดเด่น และรองเท้าผ้าใบที่ข้างหนึ่งสีชมพูและอีกข้างหนึ่งสีฟ้า มือของเขาคือ ป้ายที่บ่งบอกว่าต้องการให้กำลังใจกับทุกคน ... เมื่อเสียงเพลงเงียบลง เสียงปรบมือก็ดังขึ้นมาแทน ผู้ชายร่างเล็ก โคล้งให้กับเสียงปรบมือที่เปรียบเสมือนคำขอบคุณของนักศึกษาทุกคน ลื่นเสียงปรบมือ เขาก็เดินจากไป... น้อยคนที่จะรู้ว่าเขาทำแบบนี้ทุกๆวัน จนกลายเป็นเหมือนกิจวัตรประจำวัน หรือ เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตเขาไปแล้ว ภาพชายร่างเล็กในชุดผู้หญิงและเครื่องประดับสีสันสดใส บางครั้งหิ้วกีต้า บางครั้งหิ้วอูคูเลเล่ ตระเวนเดินร้องเพลงให้กำลังใจกับนักศึกษาที่อ่านหนังสือเตรียม สอบอย่างเคร่งเครียด กลายเป็นภาพคุ้นตาของทุกคนในมหาวิทยาลัยนี้มาหลายรุ่นต่อหลายรุ่น

“ลูกเปิด” หรือ นายนิวัฒน์ ยืนยงค์ อายุ 37 ปี เป็นคนจังหวัดนครศรีธรรมราช ปัจจุบัน อาศัยอยู่ที่หอพักซอยตรงข้ามโรงพยาบาลสมิติเวช ปัจจุบันรับราชการตำแหน่งนักวิชาการศึกษา ปฏิบัติการเจ้าหน้าที่ฝ่ายศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ลูกเปิด เคยเป็นศิษย์เก่าจากคณะศิลปกรรมศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง จึงทำให้รู้ว่า เด็กที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงเรียนค่อนข้างเครียด อ่านหนังสือหนัก จึงทำให้รู้ว่าควรหาเวลาพักผ่อนบ้าง ลูกเปิดจึงคิดที่จะหาสิ่งที่ผ่อนคลายให้กับนักศึกษาในช่วงเวลาสั้นๆ ให้ได้พักผ่อน จะได้ส่งผลดีต่อการอ่านหนังสือ ลูกเปิดจึงเริ่มร้องเพลงให้กำลังใจกับนักศึกษาตั้งแต่ช่วงที่ลูกเปิดเรียนอยู่แล้ว จนกระทั่งสำเร็จการศึกษา ลูกเปิดก็ได้เข้ารับราชการที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง ทำให้ลูกเปิดยังคงร้องเพลงให้กำลังใจแก่นักศึกษาในช่วงนอกเวลางาน เช่น ช่วงเช้าก่อนเข้างาน ช่วงพักกลางวัน ลูกเปิดทำอย่างนี้เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

แต่การร้องเพลงของเขาไม่ได้ปกติแบบคนทั่วไปที่ การร้องเพลงให้กำลังใจของลูกเปิด ลูกเปิดจะแต่งตัวที่ดึงดูดสายตาคนรอบข้าง เช่น ชุดมิกกี้เมาส์ ชุดนักเรียนผู้หญิง ชุดกระโปรงผู้หญิง พร้อมกับเครื่องประดับที่เตะตา โดยที่ลูกเปิดเรียนการแต่งตัวพวกนี้ว่า ชุดแปลกร่าง จนทำให้หลายคนมองว่าลูกเปิดเป็นคนไม่สมประกอบ แต่ถ้าเป็นคนที่ยังจำลูกเปิดดีแล้วก็จะรู้ว่า ลูกเปิดก็จะแต่งตัวในชุดธรรมดา มา ร้องเพลงบ้าง ชุดแปลกร่างบ้าง แต่การที่ลูกเปิดแต่งชุดแปลกร่างลูกเปิดไม่ได้ทำเพื่อเรียกความสนใจ หรืออยากเด่นอยากดังแต่อย่างใด เพียงแต่ลูกเปิดมองว่า การที่ลูกเปิดไปร้องเพลงกลางโรงอาหารด้วย ชุดปกติก็มีคนให้ความสนใจเขาอยู่แล้ว แต่ถ้าลูกเปิดแต่งชุดแปลกร่างไป คนดูก็มีรอยยิ้มและเสียงหัวเราะเพิ่มขึ้นมาด้วย ลูกเปิดต้องการให้คนรอบข้างมีความสุข มีรอยยิ้มและเสียงหัวเราะ ลูกเปิดมองว่าการแต่งชุดแปลกร่างทำให้รู้สึกเหมือนการแต่งชุดมาสคอต ชุดน่ารักๆ เมื่อเห็นแล้วจะทำให้ยิ้มได้ หัวเราะได้ ปัจจุบันหลังจากเลิกงานลูกเปิดยังคงเป็นศิลปินอิสระ เดินขายอัลบั้มของตัวเองตามร้านอาหาร และเปิดหมวกอีกด้วย

การร้องเพลงให้กำลังใจของลูกเปิดสามารถช่วยให้กำลังใจนักศึกษามารุ่นต่อหลายรุ่น บางคนนั่งอ่านหนังสืออย่างเคร่งเครียด และรู้สึกท้อแท้ แต่เมื่อได้ยินเสียงเพลงของลูกเปิดก็ทำให้ฮึดสู้ มีกำลังใจขึ้นมา จนบางครั้งเมื่อลูกเปิดร้องเพลงจบก็มีนักศึกษาเข้ามาทัก เข้ามาขอถ่ายรูปบ่อยครั้ง แต่สิ่งที่ลูกเปิดสัมผัสได้ทุกครั้งคือเมื่อเข้าร้องเพลงจบ จะมีเสียงปรบมือให้เขากลับมาทุกครั้ง

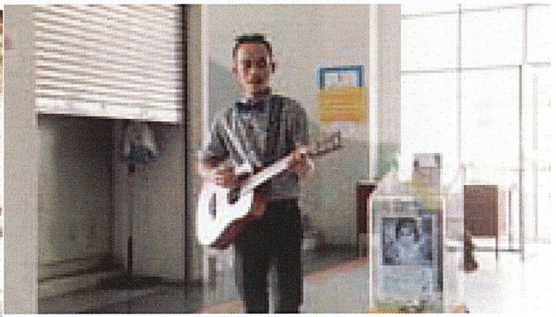
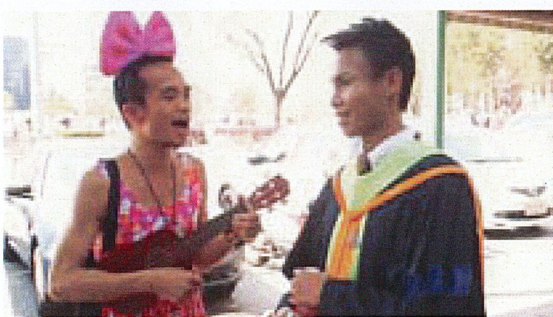
จุดมุ่งหมายในชีวิตของลูกเปิดคือการที่ลูกเปิดได้ทำสิ่งที่รักได้มอบเสียงเพลงของเขาให้กับทุกคนและรับบริจาครอยยิ้มและเสียงหัวเราะจากคนรอบข้างของลูกเปิด แม้จะมีคนมองว่าไม่สมประกอบ เป็นบ้า แต่ลูกเปิดเชื่อว่าคุณค่าของคนอยู่ที่การกระทำที่ทำแล้วมีความสุขและไม่ได้ไปเบียดเบียนผู้อื่นหรือทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน และยังสามารถทำเพื่อผู้อื่นได้อีกด้วย

ภาพที่ 1 ภาพลูกเปิดในชุดแปลงร่างที่ใส่ไปร้องเพลง

ภาพที่ 2 ภาพลูกเปิดในชุดทำงานปกติ

ภาพที่ 3 ภาพลูกเปิดร้องเพลงให้กำลังใจกับนักศึกษา

1.2 ความรู้ทางด้านภาพยนตร์สารคดี

1.2.1 องค์ประกอบสำคัญของภาพยนตร์สารคดี

1.2.2.1. หนังสือสารคดีก็มีบท

ถึงจะเป็นสารคดีก็ต้องมีบท หลายคนอาจจะไม่รู้ว่า สารคดีมีบทด้วยหรือ ในเมื่อมันคือหนัง ที่บันทึกสิ่งที่เกิดขึ้นจริงต่อหน้ากล้อง จะเขียนบทล่วงหน้าได้อย่างไร จริงอยู่ที่ หนังสือสารคดีคือการบันทึกเรื่องจริงไม่ว่าจะเกี่ยวกับคน สถานที่ ประวัติศาสตร์ หรือแนวคิดทั้ง หลาย แต่ขณะเดียวกันมันก็ยังมีความเป็น “ เรื่องเล่า ” ด้วยสารคดีจึงไม่ต่างจากหนังทั่วไป หรือ กระทั่ง นวนิยายตรงที่ต้องมีโครงสร้างของการเล่าเรื่อง เป็นองค์ประกอบหลักในการดึงดูดความ สนใจของคน บทหนังทั่วไปต้องเขียนให้เสร็จก่อนลงมือถ่าย แต่สำหรับหนังสือสารคดี เรา อาจจะต้องใช้บท 2 แบบใน 2 ช่วงเวลา ได้แก่

1.บทที่เขียนก่อนถ่ายทำที่เปรียบเสมือนแผนที่ทำหนังต้องพยายาม เดินทางไกลช่วยประคองเป้าหมายโยไม่ให้หลงทางประกอบด้วยโครงเรื่อง(Outline)ที่เราต้องการ จะเล่ารวมกับแนวทางการถ่ายทำแบบคร่าวๆพอให้รู้ว่า ทีมงานต้องถือกล้องออกไปถ่ายอะไร ประมาณไหน โดยเปิดช่องไว้ให้จินตนาการเพิ่มได้อีกเมื่ออยู่ในสถานการณ์จริง

2.บทที่เขียนหลังจากถ่ายทำเสร็จแล้ว ที่หนังทั่วไปไม่ต้องมีบทประเภทนี้ แต่หนังสือสารคดีควรมีเพราะหลังจากออกไปถ่ายทำมาแล้ว เราจะรู้ชัดเจนว่า ตรงไหนบ้างในบทที่เรา ต้องแก้ไข บทที่เขียนหลังจากถ่ายทำเสร็จแล้วจะถูกใช้เป็นส่วนหลักของทั้งผู้กำกับ และผู้ตัดต่อใน การนำ footage มาร้อยให้เป็นหนังในที่สุด นั่นเอง สรุปคือ การเขียนบทภาพยนตร์สารคดี ก่อนถ่ายก็มีบท หลังถ่ายก็มีบท

1.2.2.2. องค์ประกอบสำคัญของบท

ในการเขียนบทภาพยนตร์สารคดี จะมีปัญหาที่สร้างความปวดหัวให้มา ที่สุด คือการตัดสินใจว่าจะเลือกประเด็นอะไรในการถ่ายทอด ภาพแบบไหนควรจะถูกนำมาใช้ ภาพ ไหนควรตัดออกไป ซึ่งการเขียนบทสารคดีจะต้องคำนึงถึงหลัก 3C ที่เป็นองค์ประกอบหลักของบท หนังสือทั้งหลาย ได้แก่

1. Character (ตัวละคร)

ตัวละครในที่นี้ไม่ได้หมายถึงบทบาทที่ถูกสร้างขึ้นสำหรับนักแสดงแต่คือ บุคคลจริงๆ ที่มีความข้องเกี่ยวกับประเด็นของหนังในระดับที่มากพอจะให้เราเขียนบทสามารถใช้ เขาหรือเธอเป็นตัวแทนในการบอกเล่าแง่มุมต่างๆไปยังคนดู

2. Conflict (ความขัดแย้ง)

ความขัดแย้งเป็นองค์ประกอบสำคัญไม่ว่าจะเป็นหนังหรือสารคดีเพราะ มันทำหน้าที่ ผลักดันให้การกระทำของตัวละครและเรื่องราวเคลื่อนไปข้างหน้า โดยยังดึงความสนใจและอารมณ์ร่วมของคนดูไว้ได้เสมอ มีทั้ง ความขัดแย้งภายนอก และ ความขัดแย้งภายใน

3. Change (ความเปลี่ยนแปลง)

คนที่ดูหนังมักคาดหวังว่าจะได้เห็น “เกิดอะไรขึ้นบ้าง” จึงเป็นหน้าที่ของ คนเขียนบทที่จะสร้าง “อะไร” ให้ดึงดูดความสนใจของคนดูไว้ตลอด ซึ่งหัวใจที่ว่านั่นคือ “ความ เปลี่ยนแปลง” นั่นเอง ความเปลี่ยนแปลงเกี่ยวเนื่องโดยตรงกับความขัดแย้ง

2.การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 แรงบันดาลใจ

แรงบันดาลใจจากการค้นคว้าหาข้อมูลชีวิตของคนต้นเรื่อง เป็นส่วนหนึ่งของการผลิตภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้เป็นอย่างมาก เพียงจุดเริ่มต้นจากข้อความ “การตัดสินใจคนจากภายนอก” ทำให้ข้าพเจ้าได้ค้นคว้าหาชีวิตคนต้นเรื่องที่เหมาะสมแก่ข้อความนี้ “ลูกเป็ด” เป็นคนต้นเรื่องที่มีเรื่องราวในชีวิตมากมาย แม้ชีวิตจะผ่านเหตุการณ์ต่างๆมากมาย แต่สิ่งหนึ่งที่เขาได้ทำแล้วมีความสุขและทำมาเป็นเวลานานก็คือการมอบความสุข เสียงหัวเราะ และกำลังใจ ให้กับคนอื่น

การใช้ชีวิตในวัยเรียนที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง ทำให้ลูกเป็ดรู้ว่า การเรียนและการสอบที่นี้ค่อนข้างเครียด และจะเน้นการอ่านหนังสือเป็นหลัก เขาจึงมองว่าการอ่านหนังสือเพียงอย่างเดียวอย่างเคร่งเครียดจะทำให้คนนั้นมีแต่ความเครียดจนเกินไป เหมือนกันเส้นเชือกที่ตึงเกินไปจนบางที่อาจจะขาดได้ ลูกเป็ดจึงคิดว่าคนเหล่านั้นควรได้รับการพักผ่อนบ้าง ลูกเป็ดเลยตัดสินใจใช้ความสามารถและความชื่นชอบที่เขาได้อยู่มาแบ่งปันให้กับคนเหล่านั้น โดยการร้องเพลงให้กำลังใจแก่นักศึกษาในมหาวิทยาลัย แต่แค่เพียงการร้องเพลงยังไม่ช่วยให้การผ่อนคลายมีประสิทธิภาพ ลูกเป็ดจึงแปลงร่างในชุดที่แปลกไม่เหมือนใคร แม้บางคนจะมองว่าแปลก สติไม่สมประกอบ แต่ลูกเป็ดมั่นใจว่าอย่างน้อยคนที่เห็นและรับฟังบทเพลงของเขาจะต้องมีรอยยิ้มและเสียงหัวเราะเพิ่มขึ้นอย่างแน่นอน

ไม่ว่าใครจะมองว่าเขาเป็นอย่างไร ลูกเป็ดก็ยังคงปฏิบัติเช่นนี้เรื่อยมาจนปัจจุบัน แม้ว่าลูกเป็ดจะเป็นเจ้าหน้าที่ภายในมหาวิทยาลัย แต่เขาก็ยังไม่ลืมหิวที่จะหาเวลาในช่วงที่นอกเหนือเวลางานมาแปลง

ร่างและร้องเพลงให้กำลังใจนักศึกษาเป็นประจำทุกวัน เหมือนกับเป็นสิ่งที่หนึ่งในชีวิตประจำวันที่ต้องทำไปแล้ว

2.2 แนวความคิด

หลังจากที่ข้าพเจ้าได้ไปติดตามชีวิตของ ลูกเปิด ทำให้ได้แนวความคิดที่ลูกเปิดยึดเป็นหลักใช้ในชีวิตคือ “สิ่งที่เราทำ ถึงแม้เราจะทำเพื่อตัวเองก็จริง แต่ถ้าสิ่งที่ทำเราไม่ได้เบียดเบียนใคร และยังสามารเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เราก็ควรทำต่อไป”

จากแนวความคิดนี้ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเป็นสิ่งดีๆที่ได้รับประโยชน์ทั้งสองฝ่าย ทั้งตัวผู้กระทำเอง และตัวผู้ถูกกระทำด้วย ในปัจจุบันนี้ ผู้คนใช้ชีวิตอย่างเคร่งเครียดในการดำเนินชีวิต ปัญหาต่างๆ ในสังคม ขวามเมืองที่ขึ้นๆลงๆ เศรษฐกิจที่ตีบ้างแย่งบ้าง ฉะนั้นถ้ามีคนที่คิดจะมอบความสุขให้กับคนรอบข้างบ้าง ก็คงไม่เป็นที่เดือดร้อนกับใคร เพราะคนเหล่านั้นเขาแต่ต้องการที่จะแบ่งปันความสุขที่เขาได้อยู่ให้กับผู้อื่นเท่านั้นเอง

2.2.1 แนวความคิดในการนำเสนอ

ข้าพเจ้าสนใจงานด้านสารคดี โดยเฉพาะ รายการคนค้นคน ซึ่งเป็นรายการสารคดี ที่นำเสนอเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของคนต้นเรื่องที่นำเสนอ เรื่องที่น่าสนใจ รายการคนค้นคนจึงเป็นแรงบันดาลใจในการเลือกวิธีการนำเสนอของภาพยนตร์สารคดีเรื่องลูกเปิดซีซั่นนี้

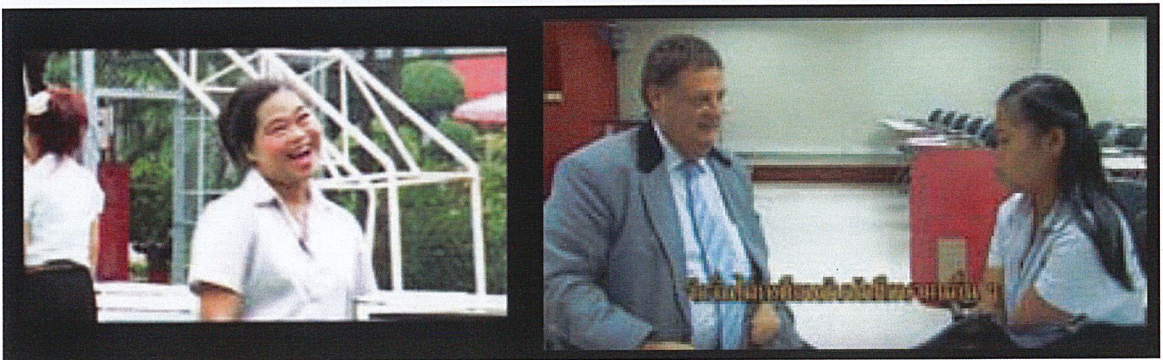
ซึ่งรายการคนค้นคน จะมีการนำเสนอชีวิตของคนต้นเรื่องได้อย่างน่าสนใจและแทรกข้อคิดดีๆ ไว้ในเนื้อหา ทำให้ผู้ที่รับชมได้ทั้งความบันเทิงและข้อคิดดีๆ เช่น ตอน จักจั่น ความหาลัย เป็นการนำเสนอชีวิตของ จักจั่น หญิงสาวน่ารักอารมณ์ดีวัย 25 ปี จะไปเรียนหนังสือและร่วมทำกิจกรรมกับนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ได้อย่างกลมกลืน แม้ว่าในความเป็นจริงแล้วเธอจะไม่ใช่นักศึกษาตามระบบของมหาวิทยาลัย แต่เธอก็ถือเป็นส่วนหนึ่งที่สร้างสีสันให้กับมหาวิทยาลัยแห่งนี้เป็นอย่างมาก ทุกวันเธอมักจะตื่นนอนแต่เช้า อาบน้ำ แต่งตัวใส่ชุดนักศึกษาอย่างถูกระเบียบปะะ โดยเธอยังย้ำด้วยว่า ต้องแต่งให้ถูกระเบียบ จะได้โชว์ให้รุ่นน้องดูเป็นตัวอย่างที่ดี และในระหว่างทางที่มามหาวิทยาลัย เธอก็ไม่ลืมโบกมือทักทาย พูดคุยกับคนในซอยอย่างคุ้นเคย และเข้าไปเรียนในห้องไม่ต่างจากเด็กคนอื่น ๆ มีสิ่งเดียวที่ทำให้เธอแตกต่างจากคนอื่น นั่นก็คือ เธอเป็นดาวนซ์ซินโดรม ทั้งนี้ สืบเนื่องมาจากปัญหาครอบครัว ทำให้แม่ของจักจั่นตัดสินใจทำแท้ง แต่ไม่สำเร็จจึงทำให้เธอความบกพร่องทางสมอง แต่นั่นก็ไม่ใช่อุปสรรคขวางกั้นเธอในการมาเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยเลย เพราะทั้งเพื่อนนักศึกษา อาจารย์ ก็เต็มใจอำนวยความสะดวกให้จักจั่นเข้ามาเรียนในห้องเรียนราวกับเป็นนักศึกษาในระบบคนหนึ่ง โดยอาจารย์ชาวต่างประเทศคนหนึ่งในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ ได้กล่าวว่า "เธอน่ารัก ร่าเริง แล้วก็ไม่ได้รบกวนนักศึกษาคณ

อื่น แต่ถ้าเธอสร้างปัญหา ผมก็คงไม่อนุญาตให้เธอเข้ามาเรียน และผมก็คิดว่านักศึกษาจะได้เรียนรู้เรื่องการรู้จักอดทน และความแตกต่างหลากหลายของผู้คน”

หรือแม้แต่อธิการบดีของมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ก็กล่าวเช่นเดียวกันว่า "จักจั่นเป็นเด็กไฟดี แต่ด้วยโอกาสกว่าคนอื่นในเรื่องของมันสมอง ทางมหาวิทยาลัยจึงควรยอมรับเขาเป็นส่วนหนึ่ง เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคม" นอกจากนี้เธอจะร่วมเข้าเรียนแล้ว ความมหาวิทยาลัยอย่างจักจั่นก็ไม่พลาดเข้าร่วมทำกิจกรรมทุกอย่างกับนักศึกษา เช่น ซ้อมเชียร์ลีดเดอร์ ซึ่งก็สร้างความสนุกสนานให้กับเหล่าเฟรชชีที่ต้องมาร่วมร้องเพลงเชียร์เป็นเวลานาน ๆ อีกด้วย อย่างไรก็ตาม การมาเข้าเรียนของจักจั่นไม่เพียงแต่สร้างสีสันให้กับมหาวิทยาลัยหอการค้าไทยเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ส่งผลดีต่อพัฒนาการทางสมองของตัวจักจั่นเองเช่นกัน ทำให้เธอเริ่มสื่อสารกับคนอื่นรู้เรื่องขึ้น และรับรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัวได้ดีขึ้นเช่นเดียวกัน แม่ตัวของจักจั่นจะมีความผิดปกติทางร่างกายที่ทำให้เธอแตกต่างจากเด็กคนอื่นทั่วไป แต่สิ่งที่เธอมีเหมือนกับคนอื่น ๆ ก็คือ ค่าของความเป็นคน ซึ่งไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่าคน ๆ นั้น จะมีฐานะเช่นไร มีพร้อมทุกอย่างหรือไม่ แต่อยู่ที่การกระทำ ด้วยความที่จักจั่นเป็นคนที่น่ารัก สดใส อารมณ์ดี พุดจาไพเราะ มีสัมมาคารวะ และไม่ก่อความเดือดร้อน จึงทำให้เธอเป็นขวัญใจของสังคมมหาวิทยาลัยหอการค้าไทยมาร่วม 10 ปี

นอกจากนี้ การเปิดใจยอมรับและความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของคนในสังคมก็เป็นส่วนที่สำคัญเช่นกัน หากเรารู้จักให้ออกาสผู้อื่น โดยเปิดพื้นที่เล็ก ๆ ใ ให้กับพวกเขาดูบ้าง สังคมทุกวันนี้คงจะน่าอยู่ขึ้นมาก

ภาพที่ 4 รายการคนค้นคน ตอน จักจั่น ดวามหาวิทยาลัย

3.สรุปการค้นคว้าวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ก่อนที่เราจะกำกับภาพยนตร์สารคดีเราต้องตอบคำถามเหล่านี้ให้ได้ก่อนว่าทำ อย่างไรผู้ชมจึงจะเข้าใจถ่องแท้ ในสิ่งที่เราได้แสดง และได้พูดไว้ในภาพยนตร์ ทำอย่างไรจึงจะสามารถ โน้มน้าวผู้ชมให้คล้อยตาม และมีความสนใจติดตามเรื่องได้ และทำอย่างไรจึงจะให้ปมต่างๆที่มีใน เรื่องสามารถคลี่คลาย เฉลยคำตอบแก่ผู้ชมได้

3.2 ภาพยนตร์สารคดีชิ้นนี้กำลังจะสร้างความเข้าใจให้กับคนดูให้เห็นบทบาทหน้าที่ ของการกระทำ จนคนดูเห็นภาพ เกิดความเข้าใจ จนไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ คือการยอมรับใน สิ่งที่ดีของ ลูกเปิด เป็น การที่เขาแต่งตัวไม่เหมือนคนปกติทั่วไป จนทำให้ถูกมองว่าเป็นคนสติไม่สมประกอบ แต่การกระทำของลูกเปิดที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมไม่เบียดเบียนใคร ทำให้คนรอบข้างรู้ถึงคุณค่าของเขาจากการกระทำมากกว่าการตัดสินคุณค่าของเขาที่ภายนอก

3.3 ในแง่ของ จุดเชื่อมโครงโยง เรื่องที่จะทำให้ภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้เป็นประเด็นที่ น่าสนใจคือ ประเด็น “ การเข้าใจ และยอมรับ ”

3.4 ภาพของภาพยนตร์สารคดีชิ้นนี้จะเห็นระดับการกระทำของ ลูกเปิดที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และการยอมรับของคนรอบข้างที่ยอมรับและเห็นคุณค่าของเขาที่การกระทำ มากกว่าการตัดสินเขาที่ภายนอก

บทที่ 3

การเขียนบทภาพยนตร์สารคดี

1. สรุปลักษณะของภาพยนตร์สารคดี เรื่อง ลูกเปิดใจให้ 'วัดอุประสงค์'

เพื่อให้ข้อมูล สะท้อนความจริงของการใช้ชีวิตของผู้ชาย(ลูกเปิด)คนนี้ และตอบประเด็นที่ว่า คุณค่าของความเป็นคนที่แท้จริงไม่ได้อยู่ที่รูปลักษณ์ภายนอก แต่อยู่ที่ความคิดเพื่อส่วนรวมและคุณค่า ของการกระทำมากกว่า

กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียน นักศึกษา วัยทำงาน วัยกลางคน และวัยชรา

แนวคิดหลัก

คุณค่าของความเป็นคนอยู่ที่การกระทำ ไม่ใช่รูปลักษณ์ภายนอก

ความขัดแย้ง

เพียงแค่ดูจากการกระทำที่ให้ประโยชน์แก่ส่วนรวมและไม่เบียดเบียนใคร ก่อนใช้ความแตกต่าง เลือกตัดสินคน

สรุปข้อมูล

สารคดีที่ว่าด้วย เรื่องราวของบุคคลที่แตกต่างทางรูปลักษณ์ภายนอก การแต่งตัว โดยเล่าเรื่อง ผ่าน ลูก เปิด บุคคลากร มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่อดีตเคยเป็นบัณฑิต คณะศิลปกรรมศาสตร์จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง จากการศึกษาที่ผ่านมาทำให้รู้ว่าการเรียนที่มหาวิทยาลัย รามคำ แหงนั้นเครียด ด้วยความที่เป็นคนรักเสียงดนตรี ลูกเปิดจึงคิดที่จะมอบกำลังใจให้แก่นักศึกษา ผ่าน เสียงเพลงของเขา แต่การแต่งตัวของเขานั้นไม่เหมือนกันคนปกติทั่วไป จนคนรอบข้างตัดสินว่า เขา เป็นคนสติไม่สมประกอบ แต่ลูกเปิด ก็ยังคงใช้ชีวิตโดยไม่สนใจคำวิพากษ์วิจารณ์ และยังคงทำ ประโยชน์ให้กับมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อไป ภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้ จะร้อยเรียงให้ทุกคน

สามารถเข้าใจ จนถึงบทสรุป คือการเปิดใจ ยอมรับ เปลี่ยนทัศนคติ ให้เห็นคุณค่าจากสิ่งที่ทำ มากกว่าสิ่งที่เป็น

2.สรุปการวางโครงเรื่องภาพยนตร์สารคดี

จากการรวบรวมข้อมูล ค้นคว้า สัมภาษณ์ และ สังเกตการณ์ มาเริ่มการวิเคราะห์ เพื่อ เริ่มกระบวนการสร้างสรรค์งาน จึงกำหนดโครงเรื่อง และแนวทางในการทำงาน ได้ดังต่อไปนี้

Sequence 1 : รู้จัก – ปัญหา

เปิดตัวของคนต้นเรื่อง ลูกเป็ด แนะนำตัวลูกเป็ด การใช้ชีวิตในเวลางานและนอกเวลางานที่ไปร้องเพลงให้กำลังใจกับนักศึกษา ชุดที่ใส่ไปร้องเพลงในแต่ละวันที่ไม่ซ้ำกัน

Sequence 2 : ให้กำลังใจและใช้ชีวิต – สาเหตุ

ต่อเนื่องจาก Sequence 1 ที่ให้คนดูเห็นถึงการใช้ชีวิตในแต่ละวันของลูกเป็ด เข้าสู่เหตุผลของการกระทำของลูกเป็ด และมีมุมมองของคนรอบข้าง ในองคี่นี้จะเห็นภาพการไปร้องเพลงของลูกเป็ดในสถานที่ต่างๆในมหาวิทยาลัย บทสัมภาษณ์มุมมองความคิดของคนรอบข้าง การใช้ชีวิตหลังจากเวลางาน ร้องเพลงเปิดหมวก ขายอัลบั้มเพลงตามร้านอาหาร และชีวิตเมื่อลูกเป็ดกลับมาที่ห้องของเขา มุมมองการใช้ชีวิตของลูกเป็ด

Sequence 3 : ผลตอบรับ – บทสรุป

บทสรุปของลูกเป็ด ผลสุดท้ายของการกระทำของลูกเป็ดทั้งหมด ที่ไม่ได้เพียงแค่ทำเพื่อตัวเองเท่านั้น ลูกเป็ดยังช่วยส่วนรวมโดยไม่ได้หวังผลตอบแทน และไม่ได้เบียดเบียนใคร ภาพในองคี่นี้จะเห็นภาพของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ได้รับกำลังใจจากลูกเป็ดในยามที่ท้อแท้ส่งผลให้พวกเขาประสบความสำเร็จในวันนี้ และการกระทำของลูกเป็ดจะทำให้คนรอบข้างเปิดใจยอมรับ เปลี่ยนทัศนคติ เห็นคุณค่าของความเป็นคนมากกว่าสิ่งที่เขาเป็น หรือสิ่งที่เขาแตกต่างได้หรือไม่ได้ในที่สุด

3.การวางโครงเรื่องภาพยนตร์สารคดี

Outline ภาพยนตร์สารคดี “ ลูกเปิดซีเทร่ ” นายนิวัฒน์ ยืนยงค์ (ลูกเปิด)

Sequence 1 : รู้จัก

- เปิดตัว ลูกเปิด ยืนร้องเพลงให้กำลังใจกับนักศึกษาที่มารอสอบ (เห็นภาพบรรยากาศมหาวิทยาลัย นักศึกษาที่มารอสอบ)
- ตัดภาพไปที่นักศึกษาและคนรอบข้างมองกลับมา
- เมื่อร้องเพลงจบ ลูกเปิด ก็มาขอบคุณเสียงปรบมือ
- ภาพชีวิตลูกเปิดในที่ทำงาน
- ภาพลูกเปิดเปลี่ยนชุดแปลงร่างจะไปร้องเพลง
- ภาพลูกเปิด ร้องเพลงให้กำลังใจกับนักศึกษาในที่ต่างๆ

Sequence 2 : ให้กำลังใจและใช้ชีวิต

- ภาพลูกเปิดร้องเพลงให้กำลังใจนักศึกษา
- ภาพบรรยากาศภายในมหาวิทยาลัย นักศึกษา
- ภาพสัมภาษณ์มุมมองคนรอบข้างที่มีต่อลูกเปิด
- ภาพลูกเปิดร้องเพลงเปิดหมวก และเดินทางกลับบ้าน

Sequence 3 : ผลตอบรับ

- ภาพวันรับปริญญาของมหาวิทยาลัยรามคำแหง บัณฑิตมากมาย
- ภาพลูกเปิดร้องเพลงแสดงความยินดีให้บัณฑิต
- ภาพสัมภาษณ์บัณฑิตและลูกเปิด

4. บทภาพยนตร์สารคดี

video	audio
Sequence 1 : รู้จัก	
<ul style="list-style-type: none"> • ภาพบรรยากาศ (มหาวิทยาลัย , นักศึกษารอเข้าสอบ) 	<p>...เปิดด้วยเสียงบรรยากาศ...</p>
<ul style="list-style-type: none"> • เปิดตัว ลูกเปิด ยืนร้องเพลงให้กำลังใจกับนักศึกษาที่มารอสอบ 	<p>...เสียงลูกเปิดร้องเพลง...</p>
<ul style="list-style-type: none"> • ตัดภาพไปที่นักศึกษาและคนรอบข้างมองกลับมา 	
<ul style="list-style-type: none"> • เมื่อร้องเพลงจบ ลูกเปิด ก็มาขอบคุณเสียงปรบมือ 	<p>...เสียงปรบมือจากคนรอบข้าง...</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Fade ห้องทำงานของลูกเปิด ภาพชีวิตลูกเปิดในที่ทำงาน 	<p>...เสียงดนตรี.... ...เสียงบทสัมภาษณ์ลูกเปิด...</p>
<ul style="list-style-type: none"> • ภาพลูกเปิดเปลี่ยนชุดแปลงร่างจะไปร้องเพลง 	<p>...เสียงบทสัมภาษณ์ลูกเปิด...</p>
<ul style="list-style-type: none"> • ภาพลูกเปิด ร้องเพลงให้กำลังใจกับนักศึกษาในที่ต่างๆ (โรงอาหาร, ห้องอ่านหนังสือ, ห้องเรียน, ใต้อาคารเรียน) 	<p>...เสียงเพลงที่ลูกเปิดร้อง...</p>
<ul style="list-style-type: none"> • ภาพคนรอบข้างที่ให้ความสนใจลูกเปิด สายตาที่มองมา 	<p>...เสียงเพลงที่ลูกเปิดร้อง...</p>
<ul style="list-style-type: none"> • ภาพลูกเปิดกลับเข้าไปทำงานหลังจากร้องเพลงเสร็จ 	<p>...เสียงบทสัมภาษณ์ลูกเปิด...</p>
<ul style="list-style-type: none"> • ภาพบรรยากาศตอนเย็น 	<p>...เสียงดนตรี....</p>

บทภาพยนตร์สารคดี “ลูกเปิดใจเห่”

video	audio
<p>Sequence 2 : ให้กำลังใจและใช้ชีวิต</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fade ภาพบรรยากาศมหาวิทยาลัย • ภาพลูกเปิดเปลี่ยนชุดแปลงร่าง • ภาพกำลังออกจากห้องทำงานไปร้องเพลงให้กำลังใจนักศึกษา • ภาพคนรอบข้างที่ให้ความสนใจลูกเปิด (สายตาของนักศึกษา) • บทสัมภาษณ์รอบข้าง • ภาพบรรยากาศตอนเย็น (มหาวิทยาลัย) • ภาพลูกเปิดร้องเพลงเปิดหมวก • ภาพลูกเปิดเดินขายอัลบั้มของตัวเองที่ร้านอาหารทางกลับห้องพัก • ภาพลูกเปิดใช้ชีวิตเมื่อกลับหอพัก 	<p>...เสียงดนตรี...</p> <p>...เสียงบทสัมภาษณ์ลูกเปิด...</p> <p>...เสียงบทสัมภาษณ์ลูกเปิด...</p> <p>...เสียงลูกเปิดร้องเพลง...</p> <p>...เสียงปรบมือจากคนรอบข้าง...</p> <p>...เสียงบทสัมภาษณ์นักศึกษา...</p> <p>...เสียงดนตรี...</p> <p>...เสียงบทสัมภาษณ์ลูกเปิด...</p> <p>...เสียงบทสัมภาษณ์ลูกเปิด...</p> <p>...เสียงบทสัมภาษณ์ลูกเปิด...</p>

ความยาว 15 นาที

video	audio
<p>Sequence 3 : ผลตอบรับ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fade ภาพบรรยากาศมหาวิทยาลัยวันรับปริญญา • ภาพบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาเดินกันขวั๊กไขว่ • ภาพลูกเปิดร้องเพลงแสดงความยินดีให้บัณฑิต • ภาพบัณฑิตเข้ามาถ่ายรูปกับลูกเปิด • ภาพสัมภาษณ์บัณฑิตที่ได้รับกำลังใจจากลูกเปิด • ภาพลูกเปิดและบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาที่ได้รับกำลังใจจากการร้องเพลง • Fade ขึ้น end credit 	<p>...เสียงดนตรี...</p> <p>...เสียงบทสัมภาษณ์ลูกเปิด...</p> <p>...เสียงบทสัมภาษณ์ลูกเปิด...</p> <p>...เสียงบทสัมภาษณ์ลูกเปิด...</p> <p>...เสียงบทสัมภาษณ์ลูกเปิด...</p> <p>...เสียงบทสัมภาษณ์บัณฑิต...</p> <p>...เสียงดนตรี...</p> <p>...เสียงดนตรี...</p>

บทที่ 4

ขั้นตอนการผลิตภาพยนตร์สารคดี

ขั้นตอนการเตรียมการถ่ายทำภาพยนตร์สารคดี (Pre-production)

ขั้นตอนการถ่ายทำ (pre-production) คือการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆก่อนถ่ายทำจริง จะเกิดขึ้น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

จัดหาและประชุมทีมงาน

เนื่องจากการถ่ายทำภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้ต้องการบันทึกภาพการใช้ชีวิตของคนต้นเรื่อง ในเวลาจริง จึงต้องการทีมงานจำนวนหนึ่งเพื่อให้การทำงานไม่ติดขัดและสามารถบันทึกภาพให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้กำกับ จึงได้จัดหาและรวบรวมทีมงานทั้งหมดเพื่ออธิบายชี้แจงรายละเอียดงานให้ทุกคนได้เข้าใจโดยทั่วกัน เพื่อให้การถ่ายทำจะได้ผ่านไปอย่างรวดเร็ว

ตารางการทำงาน

การทำงานที่ดีและเป็นระบบ ควรมีการวางแผนงานไว้ล่วงหน้า จึงต้องมีกาวางแผนงานไว้คร่าวๆ จะช่วยให้การจัดการเวลาเป็นไปได้อย่างง่าย และยังช่วยสร้างขอบเขตของการทำงานได้อีก ด้วย ตารางงานจึงเป็นการควบคุมงานให้ลุล่วงไปได้ดี

- Pre - Production เริ่ม 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558 ถึง 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558
- Production เริ่ม 1 มีนาคม พ.ศ. 2558 ถึง 31 มีนาคม พ.ศ. 2558
- Post Production เริ่ม 1 เมษายน พ.ศ. 2558 ถึง 30 เมษายน พ.ศ. 2558

ขั้นตอนการถ่ายทำภาพยนตร์ (Production)

ขั้นตอนการถ่ายทำภาพยนตร์คือ ขั้นตอนการถ่ายจริงหลังจากที่เตรียมงานซึ่งมีการนัดวันเวลาไว้ ซึ่งได้วางแผนการถ่ายทำไว้ 3 สัปดาห์ของเดือนมีนาคม ซึ่งแบ่งเป็นช่วงเรียนและช่วงสอบของ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ช่วงวันเรียน วันที่ 9 10 13 และ 16 มีนาคม 2558

การถ่ายทำในช่วงนี้จะเก็บภาพบรรยากาศมหาวิทยาลัยและนักศึกษาในช่วงเวลาเรียน ซึ่งมีนักศึกษาไม่มากนัก การถ่ายทำจะถ่ายตามคนต้นเรื่องในช่วงเวลาพักกลางวัน ที่คนต้นเรื่องเริ่มออกปทานอาหารกลางวัน และกลับมาเปลี่ยนชุดเพื่อไปร้องเพลงให้กำลังใจตามจุดต่างๆ จนกระทั่งคน ต้นเรื่องกลับมาทำงานตามปกติ การถ่ายทำในแต่ละวันจึงเสร็จสิ้น

ภาพที่ 4 ภาพการถ่ายทำในช่วงวันเรียน

ช่วงสอบ วันที่ 24 25 26 และ 27 มีนาคม 2558

การถ่ายทำในช่วงนี้จะเก็บภาพบรรยากาศการสอบของมหาวิทยาลัย ซึ่งจะมีนักเรียนมากกว่าวันเรียนปกติ การถ่ายทำก็เหมือนกันช่วงวันเรียน ถ่ายทำตามคนต้นเรื่องไปตามจุดต่างที่คนต้นเรื่องไปร้องเพลงให้กำลังใจนักศึกษา ในวันที่ 27 มีนาคม 2558 ได้มีการถ่ายทำเพิ่มเติมโดยตามคนต้นเรื่องไปถ่ายทำชีวิตหลังเลิกงาน เก็บภาพคนต้นเรื่องร้องเพลงเปิดหมวก เดินขายอัลบั้มของตัวเอง และกลับไปที่หอพัก ปิดกอง

ภาพที่ 5 ภาพการถ่ายทำในช่วงสอบ

ขั้นตอนหลังการถ่ายทำภาพยนตร์ (Post Production)

หลังจากที่ถ่ายทำภาพยนตร์เสร็จเรียบร้อยแล้ว เราก็ต้องนำ footage ที่ได้มาเข้าสู่กระบวนการหลังการถ่ายทำภาพยนตร์ตามขั้นตอนดังนี้

การตัดต่อลำดับภาพ

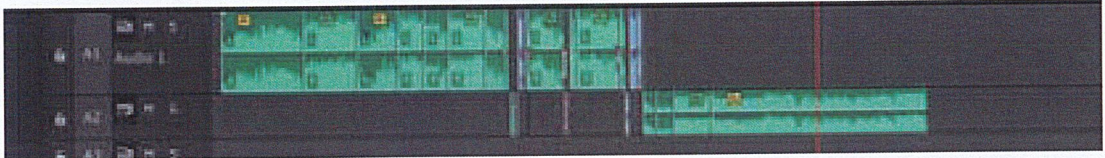
โดยข้าพเจ้าได้นำ footage ทั้งหมดมาเรียงวางตามบทที่ได้วางไว้ให้เป็นเรื่องราว โดยเลือกภาพที่สามารถให้ข้อมูลแก่คนดูได้และภาพที่แสดงอารมณ์ความรู้สึกของคนต้นเรื่องและคนรอบข้าง มาเรียงให้เป็นเรื่องที่น่าสนใจและไม่ติดขัด

ภาพที่ 6 ภาพการตัดต่อลำดับภาพ

เสียงประกอบ

เสียงประกอบเป็นการส่งเสริมอารมณ์ของภาพยนตร์ให้ชมได้รสรรมากขึ้น โดยในภาพยนตร์สารคดีของข้าพเจ้าจะเลือกใช้เสียงดนตรีประกอบเพียงอย่างเดียว เพราะเสียงของภาพยนตร์สารคดีทั้งหมดจะดำเนินด้วยคำพูดและเสียงร้องเพลงของคนต้นเรื่อง

ภาพที่ 7 การลำดับเสียง

การแก้ไข

เนื่องจากภาพยนตร์สารคดีมีการใช้กล้องถ่ายทำหลายกล้อง ฟุตเทจที่ได้มีบางฟุตเทจที่มีการตั้งค่าสีที่ไม่เหมือนกัน จึงต้องอาศัยการตกแต่งสี และด้วยความต้องการของข้าพเจ้าที่ต้องการให้ภาพที่ออกมาเป็นสีในโทนอุ่น และเน้นสีชมพูซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของคนต้นเรื่อง

ภาพที่ 8 การตกแต่งสี

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

ในการทำภาพยนตร์สารคดีเรื่อง “ลูกเป็ดขี้เหร่” ถึงแม้จะประสบกับอุปสรรคมากมายทั้งเรื่องที่เราสามารถควบคุมได้ และควบคุมไม่ได้ ไปจนถึงปัญหา เฉพาะหน้าที่คาดไม่ถึง แต่โดยรวมแล้ว การถ่ายทำภาพยนตร์เรื่องนี้ ผ่านไปได้ด้วยดี เพราะได้รับความร่วมมือจาก คนต้นเรื่องเป็นอย่างดีทีมงาน ที่ทำงานร่วมกันได้ดี และไม่ว่าจะเกิดปัญหาอะไรขึ้น เราต้องมีความเชื่อเสมอว่าเราจะทำสำเร็จ และ สามารถแก้ไขปัญหามาให้ผ่านไปได้ แต่ข้าพเจ้าก็เชื่อว่าข้าพเจ้าตั้งใจทำผลงานชิ้นนี้ออกมาอย่างสุด ความ สามารถ

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ในการทำงานทุกประเภท ย่อมมีปัญหาก่อเกิดขึ้นเสมอ สำหรับปัญหาที่เกิดขึ้นในภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้ ก็ได้รับคำแนะนำจากครูที่ปรึกษาช่วยแนะนำและแก้ไข ซึ่งช่วยทำให้ผลงานที่ออกมาดียิ่ง ขึ้น และข้าพเจ้าเชื่อว่าปัญหาทุกอย่างต้องมีการวิเคราะห์แก้ปัญหาได้เสมอ

ปัญหาในการถ่ายทำ

ภาพยนตร์สารคดีเรื่อง “ลูกเป็ดขี้เหร่” เป็นภาพยนตร์สารคดีที่ติดตามดูการใช้ชีวิตของคนต้น เรื่องใน การร้องเพลงให้กำลังใจกับนักศึกษาทำให้การถ่ายทำต้องใช้กล้องจำนวนมากเพื่อเก็บภาพให้ได้ มากที่สุด และการถ่ายทำถ่ายทำตามเวลาจริง ทำให้ภาพที่ได้ออกมาจะมีการสั่นไหวและไม่มี ความ สวยงามเท่าใดนั้น การแก้ไขปัญหานี้จึงแก้ไขด้วยการถ่ายภาพ insert เพิ่มเติมที่เป็นภาพนิ่งแล้ว มีความ สวยงาม ทำให้สามารถแก้ไขปัญหานี้ไปได้เมื่อทำไปตัดต่อร้อยเรื่องราว

ปัญหาในการตัดต่อลำดับภาพ

เนื่องด้วยภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้ มีฟุตเทจเป็นจำนวนมาก ทำให้ตัวข้าพเจ้าเองที่เป็นคนตัด ต่อ เกินความสับสนว่าจะเล่าเรื่องไปในทิศทางใดให้ผู้ชมรับรู้เรื่องราวและเข้าใจได้ง่าย ในขั้นตอนนี้

เลยมีการตัดต่อและเล่าเรื่องออกมาในหลายๆรูปแบบ เช่น เน้นไปทางบทสัมภาษณ์ของคนต้นเรื่องและคนรอบข้าง ซึ่งเล่าเรื่องไปทางสารคดี ทำให้เวลาดูอาจเกิดความเบื่อขึ้นได้ แต่ด้วยการแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา จึงทำให้ข้าพเจ้ามีแนวทางในการตัดต่อลำดับเรื่องราวที่เข้าใจง่ายขึ้น โดยการเล่าเรื่องผ่านการกระทำของคนต้นเรื่องให้ผู้ชมเห็นเป็นภาพโดยมีเสียงของคนต้นเรื่องแทรกในการช่วยเล่าเรื่อง ปัญหาในการตัดต่อลำดับภาพจึงได้รับการแก้ไขไปได้ด้วยดี

ข้อเสนอแนะในการทำงาน

1. ในการทำงานทั้งหมด ควรมีการวางแผนเตรียมงานไว้ล่วงหน้า ให้พร้อมก่อน เพื่อความเป็นระบบระเบียบในการทำงานและยังทำให้มีความสะดวกในการทำงานอีกด้วย
2. ปัญหาที่เดินขึ้นเฉพาะหน้าคือสิ่งที่ไม่สามารถควบคุมได้ บางปัญหาเกิดขึ้นอย่างกระทันหัน ควรมีสติและเตรียมแผนสำรองไว้เสมอ
3. ในการออกไปถ่ายทำทุกครั้ง ควรตรวจตราอุปกรณ์ และสิ่งที่จำเป็นทั้งหมด ให้ครบตามที่วางแผนไว้ เพราะหากขาดอะไรไปจะทำงานได้ลำบากและเสียเวลา
4. ในการทำงานทุกครั้งควรตั้งเป้าหมายที่ต้องการไว้ และทำงานอย่างเต็มที่ เพื่อให้ไปถึงเป้าหมายนั้น

บรรณานุกรม

- เดือนฤดี รักใหม่. คู่มือศิลปนิพนธ์. กรุงเทพมหานคร : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2551.
- ภาณุ แสงชูโต. “การผลิตภาพยนตร์สารคดี “ทัศนอคติ”.” ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาพยนตร์และวิดีโอ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2551.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542. กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์, 2546.

ภาษาต่างประเทศ

- Christopher, Keane. How to Write a Selling Screenplay. New York : Arrangement with Crawford Literary Agency, 1998.
- Rand, Ayn. The Art of Nonfiction. New York : Plume Books, 2001..

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ –สกุล
ที่อยู่

พุฒกรอง ชะวาลา
25 ซอยเฉลิมพระเกียรติ 14 แยก1 แขวงหนองบอน
เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร 10250
E-mail : Mmislandfanmin@hotmail.com

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2547

จบระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดตะกล้า กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2550

จบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนราชดำริ กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2553

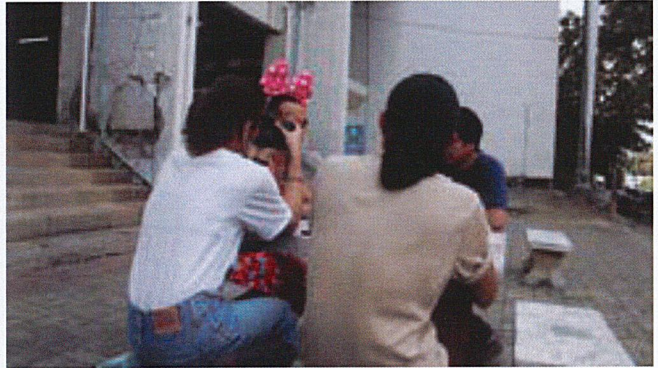
จบระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชดำริ กรุงเทพมหานคร

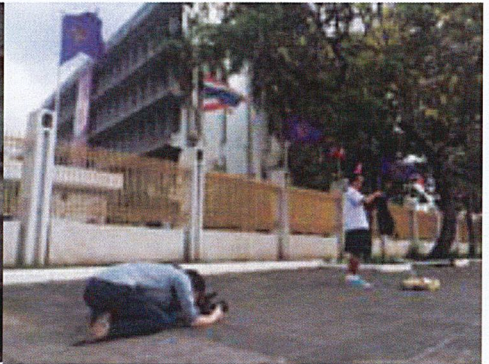
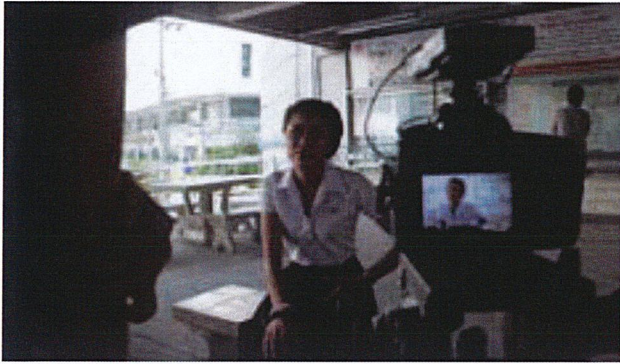
พ.ศ. 2557

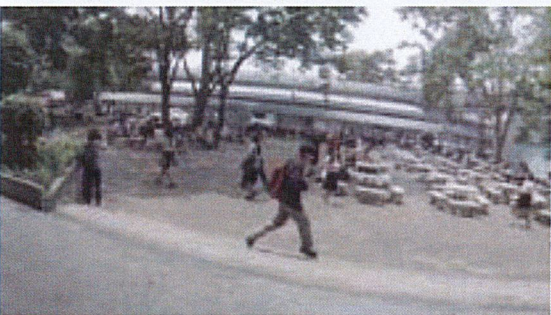
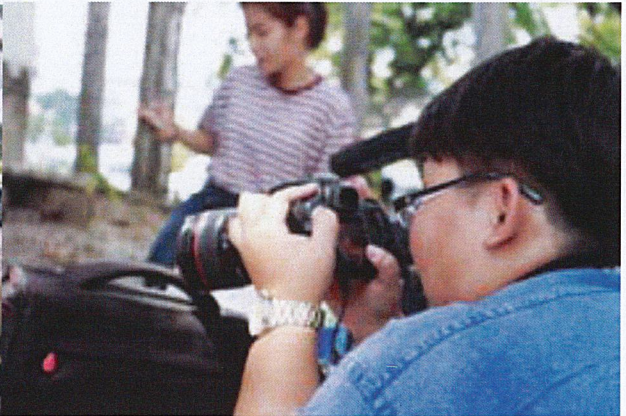
ปริญญาตรี ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขา ภาพยนตร์ และวิดีโอ
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง

ภาคผนวก

ภาพเบื้องหลังการถ่ายทำ (Behind The Scenes)

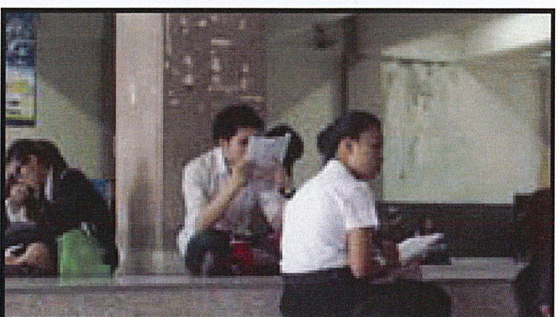
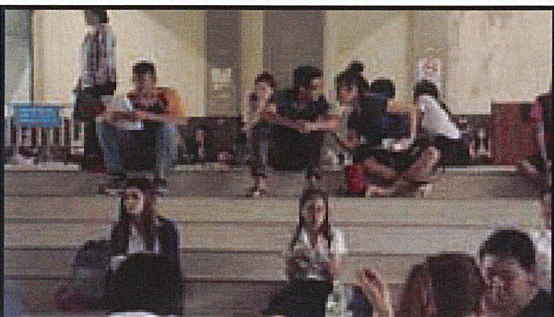
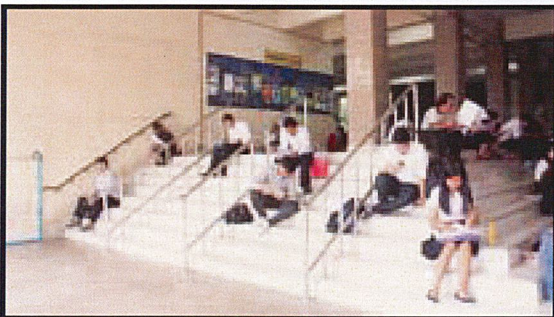
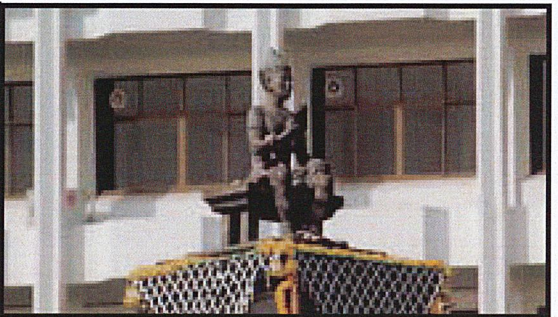
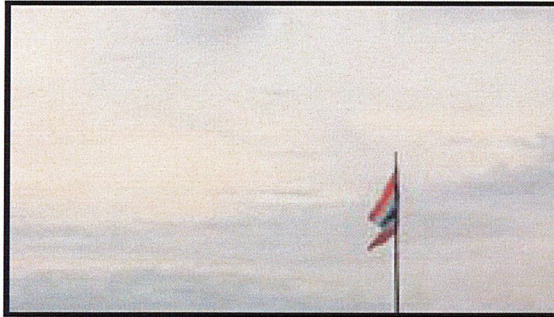

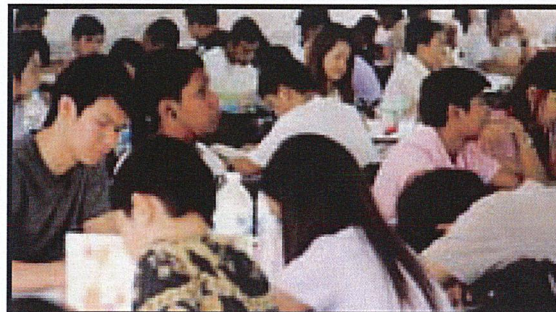
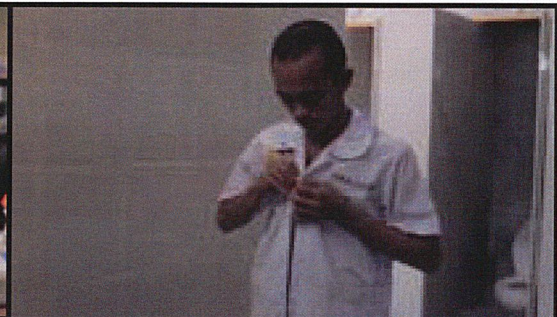
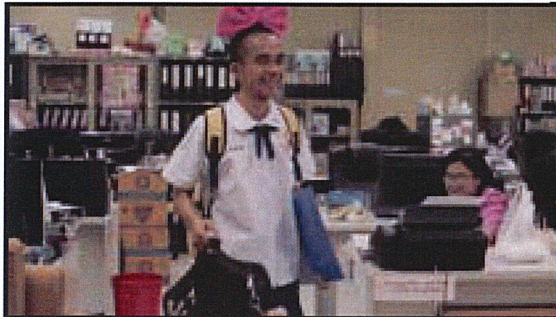
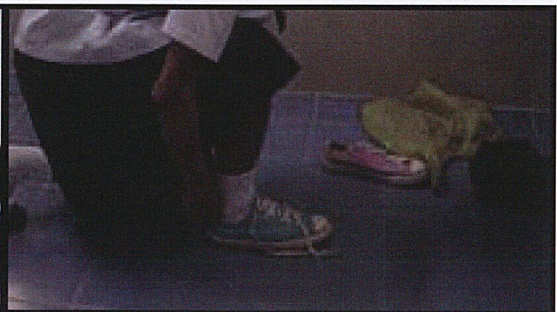
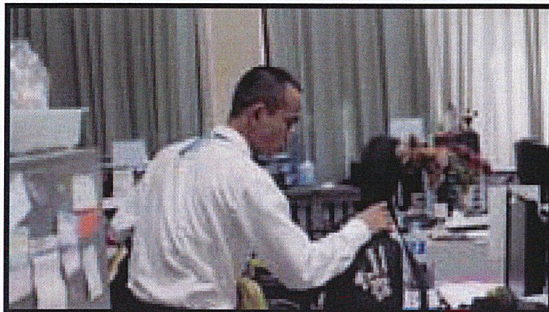
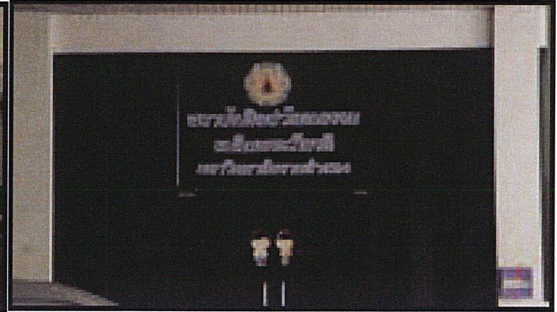
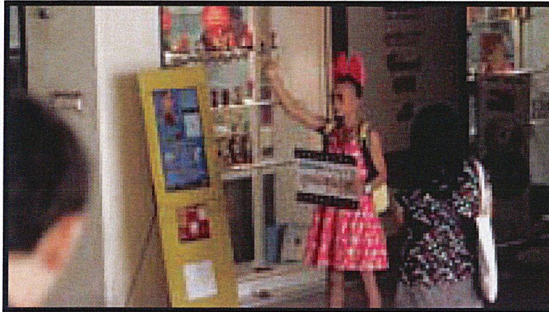

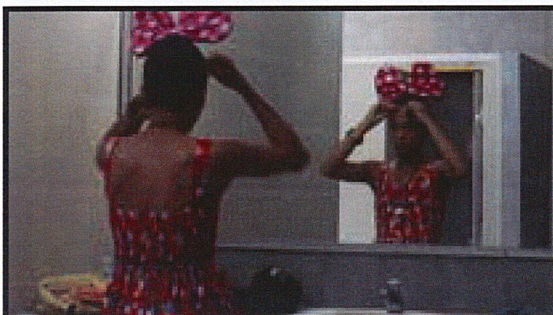
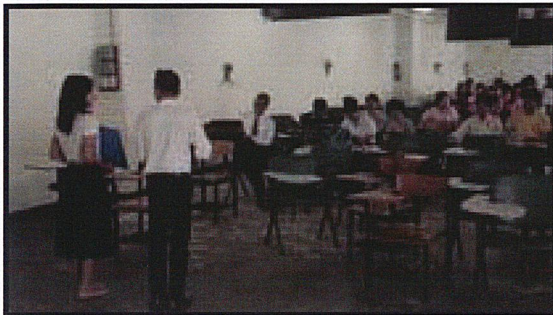
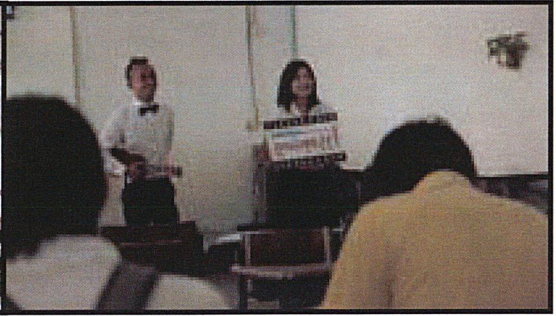

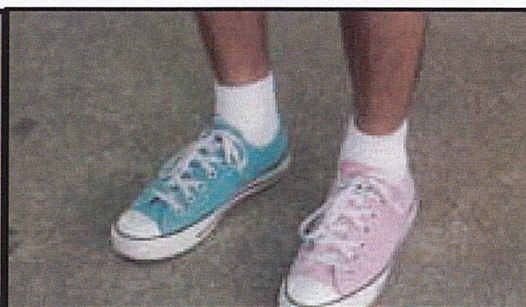
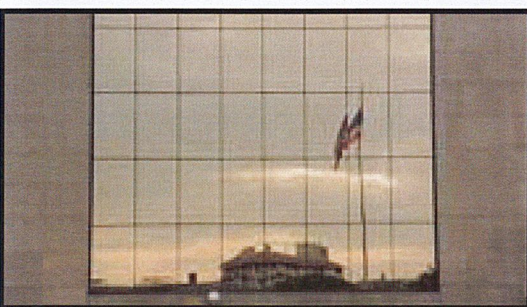
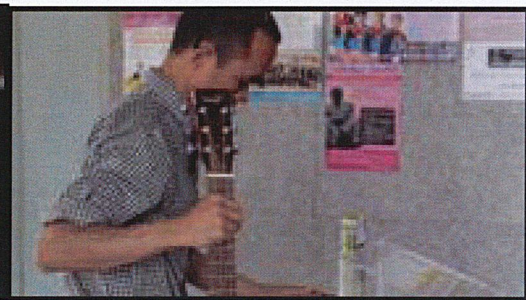
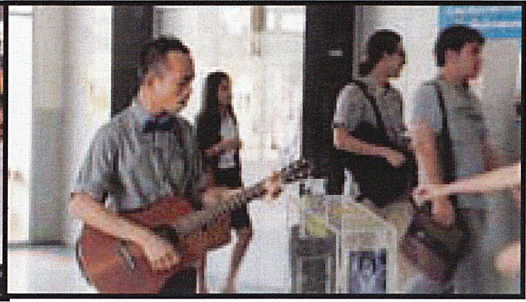
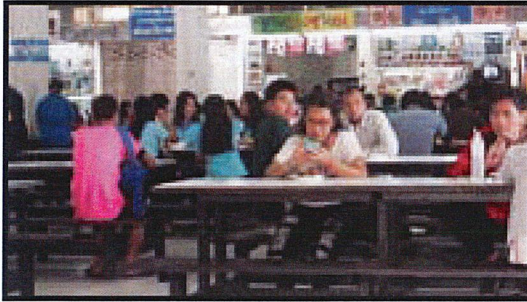
ภาพที่ 10 ภาพเบื้องหลังการทำงาน

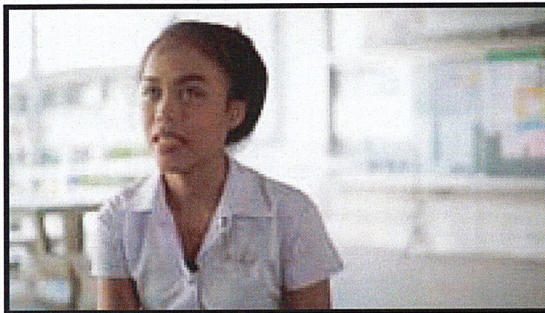
ภาพตัวอย่างภาพยนตร์สารคดีเรื่อง “ลูกเปิดซีเฮอร์”

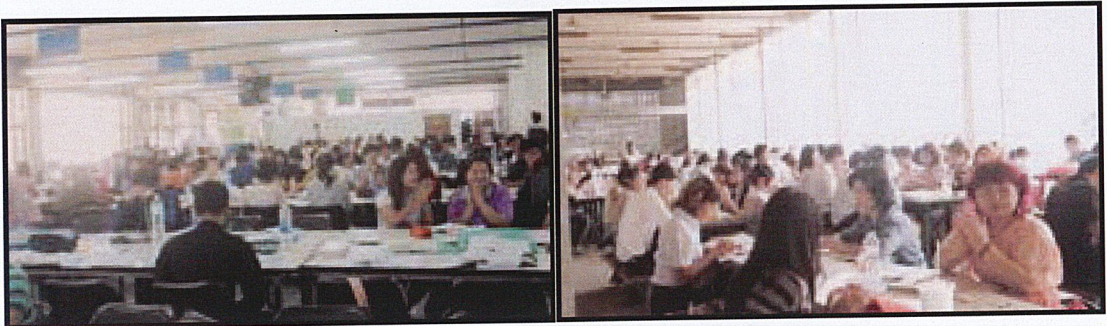
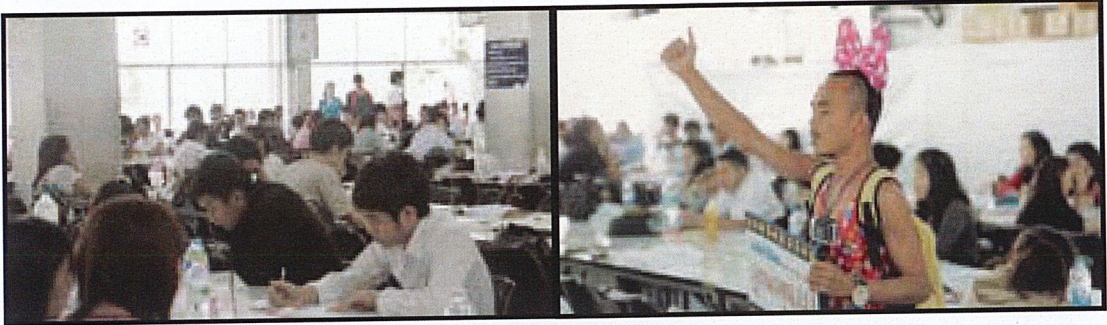

ภาพที่ 11 ตัวอย่างภาพยนตร์สารคดีเรื่อง “ลูกเปิดซีไทร์”